

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΑΙΑΣ, ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑ- ΚΑΛΥΨΕΩΝ.

Συνέχεια από Σελ. 3.

Β'. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΑΙΑΣ. Η ΚΙΒΩΤΟΣ. ΠΡΩΤΗ ΝΑΥΠΗΓΙΑ. ΑΙΓΥΠΤΟΣ. ΡΩΜΑΙΚΑ ΠΑΟΙΑ. ΕΜ- ΠΟΡΙΟΝ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ.

ΠΟΤΕ ἡ ναυτική ἐλαβε γίνεσιν, ἀγνοεῖται. Οὐδὲν ὑπόμνημα σώζεται τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς πρὸ τῶν χρόνων τοῦ Νῶε· φαίνεται ὅμως οὐχὶ ἀπίθανον ὅτι ἐγνωρίζαν αὐτὴν μέχρι τινὸς καὶ οἱ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ. Χίλια ἑξακόσια ἔτη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου τόσον ἦτο πολυχρόνιος, δὲν ἦσαν βέβαια πάντῃ ἄγωνα ἐφευρέσεων. Ἄλλ' ὅπως κὰν ἔχη τοῦτο, οὐδὲν ἱστορῆμα σώζεται ναυτικῶν ἢ ἐμπορικῶν πράξεων πρὸ τῆς κιβωτοποιίας. Εἰς δὲ τὴν κατασκευὴν τοῦ παμμεγέθους ἐκείνου πλοίου ὁ Νῶε ἰδιαιτέρως πῶς ἐφωτίσθη οὐρανόθεν. Τοῦτο ἀναμφιβόλως ἤθελεν εἶσθαι ἀναγκαῖον, εἴτε προεγγώριζε τὴν ναυπηγικὴν, εἴτε οὐ· καθότι, ἐπειδὴ πάντῃ διαφόρως ἐμελλεν ἡ κιβωτὸς νὰ χρησιμεύσῃ παρ' εἰς κοινὴν θαλασσοπλοῖαν, ὀλίγον ἤθελεν ὠφελῆσαι αὐτὸν ὁποιαδήποτε τῆς τέχνης γενικῆ καὶ ἀτελῆς ἰδέα. Προσέτι δὲ, ἡ κιβωτὸς ὑπερέβαινε πολὺ κατὰ τὸ μέγεθος πᾶν πρότερον ἔργον τῆς ναυπηγικῆς. Τὸ μῆκος αὐτῆς ὑποτίθεται ὡς πεντακοσίων ποδῶν, τὸ πλάτος σχεδὸν ὀγδοήκοντα, τὸ δὲ ὕψος πεντήκοντα. Τὸ χωρητικὸν αὐτῆς λογίζεται περίπου 81,000 τόνων.

Οἱ τοῦ Νῶε πρῶτοι ἀπόγονοι δὲν εὕρισκοντο εἰς περιστατικὰ αἴσια πρὸς διατήρησιν, πολὺ δὲ ἤττον πρὸς βελτιώσιν, ὁποιασδήποτε ναυτικῆς ἐμπειρίας παρὰ τοῦ μεγάλου αὐτῶν προπάτορος ἀποκτηθείσης. Ἦσαν ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν, μακρὰν ὅπως τὸ παραλίον, εἰς τόπον ἀφθόνως χορηγοῦντα ὅλα τὰ πρὸς ζῶν καὶ ἀνεσιν χρειώδη, τὸν κόσμον δ' ἔχοντες ἐμπροσθεν αὐτῶν ἀόικητον καὶ ἀκαλλιέργητον. Ἐκ τῶν αἰτιῶν, ὅσαι ἤγαγον εἰς τὴν βελτιώσιν τῆς ναυτικῆς, κυριώτεραι ὑπῆρξαν ἡ ἐπιθυμία τοῦ μετ' ἄλλων ἐμπορεύεσθαι, καὶ ἡ πρὸς τὸ ἀνακαλύπτειν κλίσις. Ἄλλ' εἰς κόσμον ἀόικητον δὲν ὑπῆρχε κἀνεὶς, μεθ' οὗ οἱ τοῦ Νῶε ἀπόγονοι νὰ ἐμπορεύωνται· καὶ βέβαια οὐδέποτε ἤθελεν εἰσεῖν εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν νὰ διαπλεύσωσι τὰ πελάγη πρὸς ζήτησιν ξένων χωρῶν, ἐνόσω οἱ περὶ αὐτοὺς τόποι ἦσαν τόσον ὀλίγον ἐγνωσμένοι. Ὅθεν καὶ δὲν εὕρισκον ὑπομνήματά τινα ἐμπορικῶν πράξεων, ἢ ἐπιχειρήσεων πρὸς ἀνακάλυψιν, ἐκτὸς μετὰ τινὰς ἑκατονταετηρίδας ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ. Τῶντι, ἔχομεν λόγους νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ἰκανώτατος χρόνος παρήλθε πρὶν ἀπομακρυνθῶσιν οἱ ἀνθρώποι ἐκ τῶν εὐκράτων ἐκείνων καὶ καρποφόρων γαιῶν, ὅπου εὐρέθησαν εἰς τοῦ κατακλυσμοῦ τὴν παῦσιν.

Ἐκ τῶν χωρῶν, ὅσαι ἀρχαιοτάτα μετὰ τὸν κατα-

κλυσμὸν ὠκίσθησαν, ἦσαν πιθανῶς ἡ Αἴγυπτος καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἡ συνόρευσις τῶν μερῶν τούτων με τοὺς τόπους, ὅθεν ἔγιναν αἱ πρῶται μετοικεσίαι, ἡ εὐφορία τῆς γῆς, τὸ ὑγιέστατον κλίμα, καὶ ἡ τῆς ἱστορίας αὐτῶν ὁμολογουμένη ἀρχαιότης, ἅπαντα ἐγγυῶνται τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Καὶ μ' ὄλον τοῦτο, περὶ τὰ 1600 μόνον πρὸ Χριστοῦ λαμβάνει κύρος ἡ τῆς Ἑλλάδος ἱστορία· περὶ δὲ τῆς Αἴγυπτου, ἂν καὶ γνωρίζωμεν ὅτι κατωκίσθη ἀρχαιότερον, φαίνεται ὅμως, καθόσον ἔχομεν ἀποδείξεις, ὅτι ἐμενεν ἀόικητος ἰκανὸν χρόνον μετὰ τὸν κατακλυσμὸν. Ἄν πιστεύσωμεν τὰς παραδόσεις, πρῶτος κατώκησεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Μιζραῖμ, ἔγγονος τοῦ Χάμ, 160 ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη.

Πιθανώτατον ὅτι διὰ ξηρᾶς ἔγιναν αἱ πλείσται τῶν πρώτων μετοικεσιῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· διότι οὐχὶ μόνον ὁ ὠκεανὸς, ἀλλὰ καὶ πορθμὸς ἢ μυχὸς ὅπως οὖν ἐκτεταμένος, ἤθελε, κατὰ τὴν νηπιότητα τῆς κοινωνίας, ἐμπνέειν τρόπον ἀρκετὸν, ὥστε ν' ἀποτρέπη τοὺς ἀπείρους ἀπὸ τὸ νὰ δοκιμάσωσιν ὁδὸν πρὸς ἀνακάλυψιν τόσον κινδυνώδη. Ἡ ὁδηγηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μιζραῖμ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀποικία βέβαιον σχεδὸν ὅτι προετίμησε νὰ διαπεράσῃ τὸν ἰσθμὸν Σουές, μᾶλλον παρὰ ν' ἀντιπαλαίσῃ με τοὺς κινδύνους τῆς Μεσογείου, ἢ τῆς Ἐρυθρᾶς.

Ἀσφαλῶς ὅμως ἐμπορεῖ τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐφευρετικὸν πνεῦμα δὲν ἤργησε νὰ προσπαθήσῃ, ὥστε νὰ ὑπερβῇ τὰ ἐμπόδια, ὅσα ποταμοὶ καὶ πελάγη ἀντέτασσαν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην συγκοινωνίαν καὶ τὴν τοῦ κόσμου κατοικίσιον. Ἀναμφιβόλως, παραδόσεις καὶ πιθανῶς λείψανά τινα γνώσεως περὶ τοῦ Νῶε καὶ τῆς κιβωτοῦ μακρὸν χρόνον ἐξηκολούθουν νὰ ὑπάρχωσι μετὰ τῶν αὐτοῦ ἀπογόνων. Ταῦτα δὲ κατὰ φυσικὸν λόγον ἤθελεν ὑπαγορεύσειν τὸ δυνατόν τοῦ νὰ γένωσι κατασκευάσματα, δι' ὧν ἀσφαλῶς νὰ διαπλέωσι ποταμούς καὶ πελάγη, ὡς ἡ κιβωτὸς τοσοῦτον χρόνον περιέπλεε τὰ ὕδατα, ὑφ' ὧν ὁ κόσμος ἐκάλυφθη.

Τὰ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν πρῶτα τῆς ναυπηγίας καὶ ναυτιλίας δοκίμια ἦσαν πιθανῶς ἡ κατασκευὴ σχεδίων καὶ μονοξύλων, καὶ ἡ μετὰ πλειοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας ἐμπειρίας ὁδηγία αὐτῶν ἐπὶ τῶν ποταμῶν, ὅσοι ἐμπόδιζαν τὸν κνηγὸν τὸ θήραμα καταδιώκοντα, ἢ ἐπὶ τῶν κόλπων τῆς θαλάσσης, ὅσοι διέκοπταν τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν ἀντικρυνᾶς οἰκούντων ὄχθας. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις ταχέως ἤθελεν κατανοήσῃ, ὅτι τὰ ὕδατα, ἀντὶ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν πρὸς ἀλλήλους συγκοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, παρεῖχαν μέσα πολὺ καλῆτερα καὶ πολὺ μεγαλητέρας εὐκολίας πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς συγκοινωνίας αὐτῆς, παρὰ τὴν ξηρὰν. Ἐκ τούτου ἤθελε προέλθειν θαλάσσιος συγκοινωνία μετὰ τῶν μακρυνῶν πόλεων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλίου, καὶ τῆς μιᾶς αἱ πραγματεῖαι ἤθελεν συναλλάσσεσθαι με τὰς τῆς ἄλλης. Ἡ τοῦ πελάγους δὲ ὑπεροχὴ, ὡς μέσου τῆς τῶν πραγματειῶν τούτων μετακομιδῆς, ἤθελε

γίνεσθαι πρόδηλος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καθόσον ἐξετείνοντο αἱ ἐμπορικαὶ αὐτῶν πράξεις· καὶ τοῦτο ἤθελε κάμνειν αὐτοὺς ἐτι προσεκτικωτέρους εἰς τὰς τέχνας τῆς ναυπηγίας καὶ ναυτιλίας. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν οὕτω γινομένων ταξειδίων ἀνακαλύψεις νέαι ἤθελαν συμβαίνειν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, καὶ αὗται ἤθελαν διεγείρειν τὸ τῆς ἐπιχειρήσεως πνεῦμα εἰς ἀγῶνας δραστηριωτέρους, ἐντονώτερον αὐτὸ καθιστάσαι. Τοιοῦτοτρόπως, ἀσφαλῶς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς προόδου τοῦ ἐμπορίου, καὶ τῶν πολλῶν εὐκλεῶν ἀνακαλύψεων, αἵτινες συνώδευσαν καὶ ἀντήμειψαν τῶν ἀκολούθων αἰῶνων τὰς ἐπιχειρήσεις.

Ὡς αἱ λοιπαὶ ὄλαι τέχναι, παρόμοια καὶ ἡ ναυπηγική καὶ ἡ ναυτική κατὰ πρῶτον ἦσαν ἀτελέσταται. Ναυτικά πράξεις, τὰς ὁποίας ἤθελαν στοχασθῆν ἀναξίας μνήμης οἱ μετέπειτα αἰῶνες, ἐθεωροῦντο μὲ τοσοῦτον θαυμασμὸν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς ἀρχαιότητος, ὥστε οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν ἀπεθεώθησαν, καὶ τῶν πλοίων αὐτῶν τὰ ὀνόματα μετεδόθησαν εἰς τοὺς οὐρανίους ἀστερισμούς. Πολλὰς τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ πράξεων τῆς ναυτικῆς, αἵτινες λογίζονται τὴν σήμερον ὡς τὰ στοιχεῖα, ἐφ' ὧν ἡ ἐπιστήμη θεμελιούται, ἠγνόνουν ὀλοτέλα οἱ ἀρχαῖοι. Περὶ τῆς μαγνήτιδος ἐγνώριζαν μὲν ὅτι ἐλκύνει τὸν σίδηρον, ἀλλὰ διέφυγε τὴν παρατήρησιν αὐτῶν ἡ ἀξιολογώτερα ἰδιότης, τὸ ὅτι δεικνύει πρὸς τὸν πόλον. Ἄλλο μέσον τοῦ κανονίζειν τὸν δρόμον αὐτῶν δὲν εἶχαν εἰμὴ τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἀστέρας. Ἡ ναυτιλία τῶν ἐπομένως ἦτον ἀβέβαιος καὶ δειλὴ. Σπανίως ἐτόλμων ν' ἀπομακρυνθῶσι τῆς ξηρᾶς, ἀλλ' ἐσύροντο παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἐκτεθειμένοι εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ βραδυνόμενοι ὑφ' ὄλων τῶν ἐμποδίων, εἰς ὅσα ὑπόκειται δρόμος τόσον λῶδός καὶ τόσον συχνὰ διακοπτόμενος. Πλοῦς, μόλις ἐβδομάδας ἀπαιτῶν σήμερον, ἐχρειάζετο μῆνας τότε διὰ νὰ τελειωθῇ. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰ γαλήνια ὕδατα τῆς Μεσογείου ἐτόλμων νὰ πλέωσι μόνον κατὰ τὸ θέρος, καὶ ὀλίγα τῶνόντι ἦσαν τὰ ἐρρωμένα πνεύματα, ὅσα δὲν ὠκνουν διαλογιζόμενα τὴν μετὰ τῶν ἀγρίων κυμάτων τοῦ Ἀτλαντικοῦ πάλιν. Ὁ χειμὼν διόλου κατέπαυε τὰς θαλασσινὰς αὐτῶν ἐπιχειρήσεις. Εἰς τὸ πέλαγος ἂν ἐξήρχετο τις τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἤθελε κατηγορηθῆν ὡς προπετέστατος.

Ἡ ναυπηγική φαίνεται ὅτι προώδευε πολὺ μᾶλλον τῆς ναυτικῆς. Ἐκ τῶν λεγομένων περὶ τοῦ ἐμπορίου τῆς Τύρου εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔβδωμον κεφάλαιον τοῦ Ἰεζεκιὴλ, ἰσχυρῶς ἀποδεικνύεται ὅτι οὐ μικρὰς προόδους εἶχαν κάμειν οἱ Τύριοι εἰς τὴν τέχνην ταύτην· δικαίως δ' ἐμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι αἱ ναυτικά καὶ ἐμπορικὰ πράξεις, εἰς τὰς ὁποίας οἱ Τύριοι καὶ ἄλλα ἔθνη ἀρχαῖα ἐνησχολοῦντο, ἤθελαν παρορμᾶν αὐτοὺς νὰ ἐπινοῶσι διάφορα μέσα πρὸς αὐξήσιν τῆς δυνάμεως καὶ ταχύτητος, καὶ τοῦ χωρητικοῦ τῶν πλοίων αὐτῶν. Οἱ Ῥωμαῖοι μετεκόμισαν ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ῥώμην ὀβελίσκους ἀπὸ μονόλιθον κατεσκευασμένους, τοσοῦτου μήκους καὶ μεγέθους, ὥστε ἀμφιβάλλεται ἂν ἐχώρει αὐ-

τοὺς ὁποιοδήποτε σημερινὸν πλοῖον. Τοῦτο δεικνύει ὅτι τὰ Ῥωμαϊκὰ πλοῖα πρέπει νὰ ἦσαν μεγάλα καὶ δυνατὰ, καὶ ὅτι μεθ' ἱκανῆς ἐμπειρίας ἦσαν ναυπηγημένα. Τὰ ἐξῆς λέγει ὁ Ἀθηναῖος περὶ ἐνὸς τῶν ἀρχαίων πλοίων.—

Ἔῖχε τεσσαράκοντα σειρὰς κωπίων, ἦτο τετρακοσίους εἰκοσιεπτὰ πόδας τὸ μῆκος, πεντήκοντα ἐπτὰ δὲ τὸ πλάτος, καὶ ὀγδοήκοντα σχεδὸν πόδας τὸ κατὰ κάθετον ὕψος. Εἶχε τέσσαρα πηδάλια, ἡ κυβερνητήριος κώπας, τεσσαράκοντα πέντε πόδας μακρὰ· τὰ δὲ μακρότατα τῶν ὠθούντων αὐτὸ κωπίων ἦσαν κατὰ τὸ μῆκος ἴσα μὲ ὄλον τὸ πλάτος τῆς νηός. Τὸ πλήρωμα συνίστατο ἀπὸ 4000 κωπεῖς, καὶ τοῦλάχιστον 3000 ἄλλους, ἐνησχολημένους εἰς τὰ διάφορα ἔργα, τὰ πρὸς τὴν θαλασσοπλοῖαν τόσον ἀπείρου κατασκευάσματος ἀπαιτούμενα.

Ἀναμφιβόλως ὁ ἀρχαιότατος τοῦ ἐμπορεύεσθαι τρόπος ἦτον ὁ διὰ συνοδιῶν, αἵτινες, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς Γραφὰς, ὑπῆρχαν ἐπὶ τοῦ Ἰωσήφ, καὶ οἱ ἐμποροὶ μάλιστα, οἱ ἀγοράσαντες αὐτὸν, ἀνῆκαν εἰς **κ ι ρ β ἄ ν ι ο ν**. Ὁσαύτως ἐνηργεῖτο καὶ τὸ μετὰ τῆς Ἰνδίας ἀρχαιότατον ἐμπόριον ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ Αἰγυπτίων.

Ἡ Μεσόγειος καὶ ἡ Ἐρυθρὰ ἦσαν τὸ θέατρον τοῦ πρώτου διὰ θαλάσσης ἐμπορίου. Τοῦτο ἐπόμενον ἦτο νὰ συμβῇ, καθότι αἱ θάλασσαι αὗται συνορεύουν μὲ τὰς χώρας, ὅπου πρῶτον ἐφυτεύθη τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ αἵτινες τοπάλαι μάλιστα ἐφημίζοντο διὰ τὰ πλούσια καὶ ποικίλα προϊόντα των.

Ὁ πρῶτος λαὸς, περὶ τῆς θαλασσινῆς ἐμπορίας τοῦ ὁποίου ἔχομεν αὐθεντικὸν καὶ σαφὲς διήγημα, εἶναι οἱ Αἰγύπτιοι. Λέγεται ὅτι ταχέως μετὰ τὴν στερέωσιν τῆς μοναρχίας αὐτῶν ἦνοιξαν ἐμπόριον μετὰ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς Ἰνδίας, ἂν καὶ περὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐμπορίου τούτου ὀλίγα γνωρίζωμεν. Φαίνεται ὅμως ὅτι μικρὸν διήρκεσεν ἡ ἀκμὴ αὐτοῦ, ἐπειδὴ τοιαῦται ἐνασχολήσεις κατ' οὐδένα τρόπον δὲν συνεφώνουν μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ὑπερῆφάνου καὶ μισοξένου ἐκείνου λαοῦ, οἵτινες ἐθεώρουν ἑαυτοὺς ὡς ἀνωτέρους τῶν λοιπῶν ὄλων ἔθνων, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ὡς ὑπερβαίνουσαν πᾶσαν ἄλλην. Οὕτω δὲ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων φανταζόμενοι, ἔβλεπαν ἄλλα ἔθνη μετὰ περιφρονήσεως, καὶ ἦσαν διατεθειμένοι ὑπεροπτικῶς ν' ἀπομακρύνωνται καὶ ν' ἀποκρούσιν αὐτὰ μᾶλλον παρὰ νὰ τὰ πλησιάζωσι. Τοὺς θαλασσινοὺς ἐθεώρουν μὲ βδελυγμοῦ σχεδὸν αἰσθημα. Τὰ ἔθνη αὐτῶν καὶ τὰ καθεστῶτα πολὺ διέφεραν ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων ἔθνων. Ἐχοντες δὲ χαρακτῆρα, καὶ τρέφοντες πνεῦμα, τόσον ὀλοτελῶς ἐναντίον ἐκείνου, τὸ ὅποιον γενναῖα καὶ περιθάλλει τὸ ἐμπόριον, δὲν εἶναι θαῦμα ὅτι ταχέως ἀπεσύρθησαν τοῦ ἐμπορικοῦ θεάτρου, παραχωρήσαντες αὐτὸ εἰς λαὸν μᾶλλον ἐστολισμένον μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου ελευθέραν καὶ κοινωνικὴν διάθεσιν.